

Poprvé se o zřízení mezinárodního trestního tribunálu ne příliš úspěšně pokusila Versailleská mírová smlouva z roku 1919, která obsahovala ustanovení ohledně potrestání německých válečných zločinců za vyvolání první světové války a za válečné zločiny spáchané v jejím průběhu¹. Byly to však až vojenské tribunály v Norimberku a v Tokiu, zřízené v reakci na zločiny spáchané za druhé světové války, které jsou považovány za první skutečné nástroje mezinárodní trestní spravedlnosti. Ačkoli se mezinárodní společenství v průběhu následujících téměř 50 let stalo svědkem kolem 250 konfliktů, ke kterým docházelo v různých částech světa a které si vyžádaly desítky miliónů obětí², nedošlo v oblasti mezinárodního trestního práva v tomto období k žádným výrazným pokrokům. Příčina této stagnace je spatřována za prvé v nepřipravenosti mezinárodního společenství bezvýhradně uznat odpovědnost za spáchání zločinů podle mezinárodního práva (konkrétně zločinů genocidy, válečných zločinů a zločinů proti lidskosti) a za druhé v probíhající studené válce, která až do roku 1989 ochromovala akceschopnost mezinárodního společenství³.

Tato bezútešná situace se změnila až v 90. letech 20. století v souvislosti se vzrůstající naléhavostí vypořádat se se spáchanými zločiny genocidy, válečnými zločiny a zločiny proti lidskosti, které za sebou vždy zanechávají obrovské škody na životech a zdevastované země, a v souvislosti s nově objevenou politickou vůlí zřizovat mezinárodní soudy a tribunály. Tyto zvláštní mezinárodní orgány soudního typu představovaly pokročilejší způsob stíhání a trestání pachatelů spáchaných zločinů v porovnání s vedením trestních řízení před obecnými soudy soudních soustav jednotlivých států, které mnohdy neposkytovaly záruky soudcovské nezávislosti a nestrannosti, a v porovnání s komplikovanou mezinárodní spoluprací v trestních věcech uskutečňující se zejména prostřednictvím extradičních řízení. Mezinárodní trestní tribunály se nakonec postupně vyvinuly v poměrně pružný a účinný nástroj mezinárodního společenství, který slouží k potrestání těch nejzávažnějších porušení mezinárodního humanitárního práva v konfliktech odehrávajících se v různých částech světa.

Cílem této práce je podat ucelený výklad o těchto dynamicky se vyvíjejících institucích mezinárodního trestního práva, které za dobu své existence již miliónům obětí spáchaných ukrutností přinesly spravedlnost a které si tak získaly uznání široké mezinárodní veřejnosti. Práce je rozdělena do čtyř kapitol. Po této úvodní části následují tři kapitoly, z nichž každá pojednává o jednom ze tří základních druhů mezinárodních trestních tribunálů: o mezinárodních trestních tribunálech OSN, o Speciálním soudu pro Sierra Leone a o ostatních smíšených neboli hybridních trestních tribunálech. V rámci těchto kapitol je proveden rozbor sedmi různých tribunálů. Cílem analýzy jednotlivých tribunálů je podat ucelený výklad o historických událostech předcházejících jejich vzniku, o cestě k jejich zřízení, o samotných tribunálech tj. o jejich jurisdikci, organizačním uspořádání a stručněji i o procesních pravidlech řízení před nimi a nakonec je zde obsaženo i jejich hodnocení. Čtvrtá kapitola

následovaná závěrem obsahuje srovnání nejen tří výše zmíněných druhů mezinárodních trestních tribunálů, nýbrž i jednotlivých tribunálů určitého druhu. Tribunály jsou navíc v práci rozebírány v pořadí určeném chronologicky, což umožňuje sledování jejich postupného vývoje.